

Brexit: Irlannin tasavalta pitää koko Euroopan Unionia panttivankinaan.

On jo kolme vuotta Yhdistyneen kuningaskunnan kansanäänestyksestä, jossa enemmistö kansalaisista äänesti Euroopan Unionista eron puolesta. Kyse oli pääasiassa saada lainsäädäntö omiin käsiin, päästä nettomaksuista eroon ja tehdä omia kauppasopimuksia. Äänestyksen jälkeen on ollut lykkäyksiä, äänestyksiä kuningaskunnan parlamentissa jne jne. Loppua kaaokselle ei näy. Kuinka enää voi saada aikaan mitään muutoksia sopimuksissa, kun Barnierin ja komission suulla on sanottu, että Irlannin ja Pohjois-Irlannin nykyisestä avoimen rajan muuttamisesta tullirajaksi ei neuvotella? Avoin raja eli ns. backstop on ehdoton Irlannin esittämä vaatimus eli perälauta. Sen mukaan rajaa Irlannin Tasavallan ja Pohjois-Irlannin välillä ei saa olla. Irlanti havittelee edelleen yhtenäistä saarta. Komissio ei voi tästä Irlannin vaatimuksesta antaa periksi, koska silloin se ei olisi solidaarinen yhdelle jäsenelleen. Keskiviikkona pääneuvottelija ranskalainen Barnier totesi Sky Newsin uutisissa, että ”Brexit neuvottelut ovat jumissa Irlannin backstopin vuoksi”. Toisin sanoen Irlanti pitää koko Unionia panttivankinaan ehdottomalla vaatimuksellaan Irlannin tasavallan ja Pohjois-Irlannin rajan täydellisestä avoimuudesta.

Backstop oli entisen pääministeri Mayn neuvottelemassa sopimuksessa, jota Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti ei ole hyväksynyt. Pääministeri Johnson on ehdottanut Unionille backstopin poistamista sopimuksista ja käymään erillisneuvotteluita siitä. Eilen maanantaina pääministeri Johnson vieraili Irlannin tasavallassa. Irlannin pääministeri sanoi kunnioittavansa Yhdistyneen kuningaskunnan suvereeniutta rajojen suhteen, mutta Pohjois-Irlannin ja Irlannin tasavallan rajan pitää olla avoin. Eikö tässä ole jonkinasteinen ristiriita. Irlannin pääministerin mukaan ilman rajojen avoimuutta mitään sopimusta ei synny, vaan tulee sopimukseton tila. Olisi hyvä lukea esim. irlantilaisen Fintan O’ Toolen ”Heroic Failure. Brexit and the Politics of Pain”. Siinä suorastaan tunnetaan mielihyvää, kun Yhdistynyt kuningaskunta on vaikeuksissa.

Yhdistyneen kuningaskunnan sisälle tulisi tulliraja, jos se suostuisi Irlannin vaatimuksiin. Kuningaskunnan entinen ja nykyinen hallitus suvereenina omia rajojaan hallinnoivana elimenä ei voi suostua siihen, että tulliraja tulisi Irlannin merelle keskelle valtakuntaa. Sopimuksessa ”Good Friday Agreement”, jossa rajajärjestelyistä sovittiin 1998, todetaan, että ”raskaat raja asemat (sotilaalliset linnoittautumiset) rajalla puretaan”. Backstopiin nojautuvat irlantilaiset tulkitsevat sen merkitsevän kaikkien rajarakennusten olemassaolon kieltämistä. Tulkintoja on aina monta. Onkohan Irlanti ujuttanut backstopin sopimukseen komission kannustamana, koska Juncker ja Tusk tuskin haluavat jäädä historiaan henkilöinä, joiden vahtivuorolla Unioni alkoi hajota. Lisähajoaminen estetään tekemällä eroprosessista mahdollisimman sotkuinen. Ja tietysti Yhdistyneelle kuningaskunnalle täytyy kostaa kansanäänestyksen tulos. Ja kostaa täytyy myös siitä syystä, että uutta kansanäänestystä ei suoriteta. Esimerkiksi Irlannissahan aikoinaan äänestettiin, kunnes tulos tyydytti Brysseliä. Irlannissa kansanäänestyksessä Lissabonin sopimuksesta ensin 53.40 % oli vastaan ja toisessa kansanäänestyksessä 67.13 % oli sopimuksen hyväksymisen puolesta. Ihmettelyä herättääkin, miksei Irlannissa suoritettu asiasta uusia kansanäänestyksiä vaikkapa joka kolmas vuosi, ihan varmuuden vuoksi. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ei ole suostuttu tämän kaltaisiin nöyryyttäviin äänestyskirkuksiin tyydyttääkseen Brysseliä. Edellinen ja nykyinen hallitus on tämän selvästi sanonut. En osaa sanoa, kuinka suuri osa kansasta ajattelee näin.

Muitakin unionin sopimusten (perustuslaki, ..) vastaisia kansanäänestyksiä on ollut. Ei ole aina suoritettu uusintaäänestyksiä, koska hallitukset on pelännyt uutta hylkäämistä. Sopimusjunailuista on aika yksityiskohtaisesti dokumentoitu kirjoissa Andre Szasz "The Road to European Monetary Union", Ashoka Mody "EuroTragedy" ja Joseph Stiglitz "The Euro". Samalla saa tietoa eurojunailuista. Näkee, kuinka kaaottisia kehityssuunnat ja neuvottelut ovat olleet. Kirjojen lopussa on luettelo dokumenteista. Saa yksityiskohtaista tietoa.

Perimiltään kyse on Ranskan pyrkimyksestä Euroopan johtajaksi kolmikymmen vuotisesta sodasta lähtien, ellei jo aikaisemminkin. Ranska on pyrkinyt estämään Saksan ruhtinaskuntien yhdentymisen ja Saksan voimistumisen. Lähihistoriassa Ranska ensin kehitteli Euroopan hiili- ja teräsunionin, jota Ranska johtaisi ja saisi Saksan kontrollin alle. Hyvä näin, koska siinä luotiin esteitä sotien syttymiseen. Tämän jälkeen asiat alkoivat mennä pieleen. Ranska esti Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisen Unioniin presidentti de Gaullen aikana. Britit ja amerikkalaiset eivät olleet noteeranneet häntä sodan aikana, koska hän oli Lontoossa kenraali ilman armeijaa. Oli koston aika. Myöhemmin sama henkilö koetti tuhota dollarin ja epäonnistui pahasti. Myöhemmin Yhdistynyt kuningaskunta liittyi Unioniin. Kaikki olisi mennyt hyvin, jos Unionia olisi kehitetty vain vapaakaupan suuntaan. Tämä oli aina ollut Lontoon hallitusten kanta. Ranskassa ollaan toista mieltä. Ranskan järjestelmä on aina ollut erittäin keskitetty ja se on ollut omaa talouttaan suojaava valtio toisin kuin Yhdistynyt kuningaskunta. Eikös merkantilismikin kehitelty Ranskassa?

Tämän jälkeen talouden toiminnasta ymmärtämättömät poliitikot, kuten presidentti Mitterrand sotkeutuivat kehitykseen. Saksan yhdentymisen aikaan saaman voimakeskittymän heikentämiseksi Mitterrand kehitti Euron. Ideana oli saada Saksa ennen pitkää maksumieheksi, jolloin sen taloudellinen vaikutusvalta heikkenisi. Tämä on johtanut lievästi sanottuna katastrofeihin. Katsokaa Kreikan, Espanjan, Suomen, Irlannin ja Portugalin epäonnistumisia euron kanssa elämisessä. Alettiin kehittää liittovaltiota tietysti Ranskan johdolla. Tämän lisäksi näyttää, että Unioni on Ranska-Saksa liitto. Olen aina ihmetellyt, miksi Ranskan ja Saksan johtajat tapaavat tiuhasti keskenään. Allekirjoittavat julkilausumia ja sopimuksia, joita ilmeisesti muiden tulisi tukea. Missä on ollut Yhdistynyt kuningaskunta, Italia ja muut taloudellisesti isot maat? Tietenkin tavanneet vain Eurooppa-neuvostossa Ranskan ja Saksan johtajien tapaamisen jälkeen. Yhdistynyt kuningaskunta näyttää kuuluvan Euroopan reunavaltioihin, joka on jotenkin pidetty sivuraiteilla. Kun de Gaulle oli torpannut Yhdistyneen kuningaskunnan jäsenyyden Unionissa, se muodosti vapaakauppa-alueen EFTAn. Siihen ei liittynyt yhteistä valuutta ja muuta sen kaltaista. EFTA muodostui Euroopan reunavaltioista: Yhdistynyt kuningaskunta, Norja, Itävalta, Portugali, Ruotsi, Sveitsi ja Tanska. Suomi oli siinä liitännäisjäsenenä ja Islanti liittyi myöhemmin. Melkein kaikki ovat Euroopan reunavaltioita. Olin 1980 luvulla Luleåssa näiden reunavaltioiden järjestämässä tapaamisessa. Kaikilla tuntui olevan huoli: "Reunavaltioita ei tulla noteeraamaan Ranskan muodostamassa Unionissa". Eiköhän nykyäänkin olisi aihetta huolestua samasta asiasta? Nimittäin reuna-alueiden asemasta ja vaikutusvallasta Unionissa.

Nyt on brexit-kriisi. Aikaisemminkin on ollut kriisejä. Kriisien aikana toistetaan mantraa "Euroopan unioni tulee aina kriisien kautta yhä vahvemmaksi". Kaiken logiikan mukaan pitäisi kehitellä isoja keinoitekoisia kriisejä. Tällöin Euroopan unioni todella vahvistuisi, mitä tahansa se sitten tarkoittaakaan. Jotta Unionin touhuihin tuli jotakin järkeä, jolla tarkoitan muun muassa kansakuntien

itseääräämisoikeuksien kunnioittamista, Unionin tulisi palata juurilleen eli vapaakauppa-alueeksi keskittyen tavaroiden vapaan liikkumisen lisäksi hyödyllisistä Erasmus-ohjelmien tapaisiin ohjelmiin sekä teknisiin standardointeihin. Ja ilmaisen rahan mättäminen korruptoituneisiin valtioihin pitäisi lopettaa.

Vilho Mäkelä

vilhomakela.fi